

Svetislav Jovanov

AVANTURA APOKRIFA

GENIUS LOCI (Bartelmijevska noć)

Udahnuo sam dublje od nadahnuća i pronašao se, napušten od aktuelnih elita - u samom sutonu tumačenja, na štektavom rubu iskaza: kroz zagušljivu metatekstualnu izmaglicu, promicale su krezube prikaze diskursa. Dok su mi fantazmagorični žmarci fusnota zaoravali duž kičme, otvorih Knjigu koja bejaše *Svet*, a *Svet*, prinudom logike, postajao **Slovo Alef**, u mnogoobličju kupe GRAAL - koju ispih sa pohlepnom arbitrarnošću. Tečnost je imala odvratno biblijski ukus - sintagma za želudac, paradigma za jetru - te je u magnovenju povratih, šibajući kroz jezivi muk prosedea. Pred pokajničkim pogledom promicahu prizori: analizom srušena Troja i Džegerov *face-lifting*, templari što se sa Pavlom cenjkahu oko Majke-mazge Afrodite, molitva Umi Turman pri dnu Luterovog očajno dizajniranog postera, posvećenje prvog narko-dilera Kolumba, Leonardovo škrtarenje toplim bojama, i , naravno, krivotvoriteljski greh Kantovog časovničara... *Hasta la vista, baby*, reče mi blago Horhe, imam još dosta toga u podrumu.

ZAMAK (Crime novel)

Kako bi izgledao razvoj - i kakva bi, uostalom, bila sudbina - detektivske priče i njenog Junaka (uključujući i jedino-postojećeg-Bogija), da engleski koledž, koji je sa promenljivim uspehom pohađao mladi Jenki po imenu Rejmond Čendler, nije bio smešten u zamku što nekada bejaše stanište dramatičara Kristofera Marloua - već, recimo, u rodnoj malograđanskoj kući Tomasa Kida, u vetrovitim trgovačkim skladištima porodice Džona Vebstera, ili, čak, na skrovitom seoskom imanju ostarelog, škrtog i ksenofobičnog glumca po imenu Vil Šekspir?

ISTO ISTO (Fairy-tale)

Iza sedam surih gora i sedamdeset sedam olujnih mora, u spokojnoj dolini, ukraj vilinskog potoka, zakrivena krošnjama stoletnih hrastova, pod lastavičjim krilom, na dvostrukom dnu najdublje pećine, u sangviničnom srcu kristala - nahodi se, *u srcopisu*, jedina priča Milorada Pavića koja nije ponovljena, varirana, rezimirana, prekrojena, niti objavljena u proširenoj verziji.

DADA-YES (Hodočašće)

Aleksić, učenik Švitera i Buharina, zagriženi ovisnik plzenjskog svetlog i kino-žurnala, odlučuje - sa retoričkom iznenadnošću - u sivomaslinasto septembarsko jutro da napusti sve hitne redakcijske poslove i otputuje. Nadahnuće - ako o njemu uopšte može biti reči u tim klerovskim vremenima - iskrsava mu upravo iz zamašćene papirnate epiderme koja obavlja netom doneti burek iz obližnje "Restauracije Lederer". Dobacivši kafanskom momku neukusno krupnu novčanicu kao ekstremni prekršaj kodeksa novinarske boemije, Aleksić grabi gumirani ogrtač i, već u polutrku, gura nepregledane šifove samrtničke avangarde u prvu dostupnu fioku Micićevog stola. Osećanje hitnosti ga nimalo ne napušta ni u - priznajmo, đubretarski egzotičnom - kupeu ekspresnog vlaka koji ravnodušno trucka prema Fiumi i Trstu; naime, isključivo tom razlogu može se pripisati činjenica da je nakratko zadremao tek nakon što je straćio i četvrtu "havanu".

Na tršćanskom kolodvoru, prkoseći zapari i imperijalnom siktanju trgovačkih plakata, ne-varvarski racionalno pronalazi put do najbližih kola redovne linije za Milano. Tek kada se uveri da je opkoljen sasvim nepoznatim fizionomijama - čekinjastim loptama mantovanskih zanatlija, impozantnim nosevima i raskuštranim devojačkim krestama Padanije - oseća nešto nalik na popuštanje čelične (tatljinovske) opruge. Zamolivši sa infantilno preteranom poniznošću saputnicu preko puta za dopuštenje, jednim potezom spušta prozorsko staklo i uranja oznojenu lobanju u ušećerenu magmu popodnevnog pejzaža.

Levom rukom - metaforičnost je geografska i postoji samo u odnosu na smer kretanja voza - Aleksić iz nabora ogrtača izvlači svežanj hartije i sa ljubavničkom predanošću počinje da ispušta gusto ispisane listove u mašinski kovitlac, preko zagnojelih zenica topola, ponad lešinarskog zelenila jezera. Negde daleko ispred, zapadnije od svake iscrpljenosti, marinetijske poluge lokomotive zvekeću kroz nostalgični šlag futura: *Giovinezza, giovinezza, primavera di bellezza*. Pažljivo okončavši operaciju, Aleksić se ponovo zavaljuje u sedište i gotovo zadovoljno mrmlja (susetka ionako ne može da ga razume):

- Ljubomire, mazgo moja, zenit je jednako suton...

Na ohlađenom peronu milanskog kolodvora (sada već bivši) junak pogruženo prebrojava preostale "havane" u tabakeri, da bi ih, gotovo krišom, ali nežno, položio u šarenu korpu za otpatke; kroz nekoliko trenutaka, vidimo ga, kroz izlog obližnje drogerije, kako odmerenim pokretima isprobava jednostavnu, zatupastu lulu od korzikanske borovine.

LICENTIA PROTETICA (Dva šetača)

Nakon jednogodišnjeg boravka u Firenci, godine 1858-e, malovarošanin Novak Radonić se vratio u zavičaj sa prtljagom čiji je jedini sadržaj bilo razočaranje u sopstvene slikarske sposobnosti; Miloš Crnjanski je, mnogo godina kasnije, nakon povratka iz istog

grada napisao poemu *Stražilovo*. Smatra se da su obojica videli istovetnu rubinsku svetlost na Rafaelovom portretu *Mesar* u galeriji Uffizzi - samo što se Radonićev susret, sudeći prema neautorizovanoj verziji *Molskih mudrovanja*, odigrao u noći punog meseca.

TRAGEDOKOMEDIJA (Ek-stasis)

Leptirica se ukrcava u jutarnji košmar kroz poluraskriljene kapke na kibicfensteru opalnoružičaste jednospratnice duž ivice pijačnog trga slobodnog kraljevskog grada Vršca, da bi se devičanski ukočila na rubu dremljivog pogleda g. Jovana Popovića, klirika i tragatelja za savršenim naglaskom. Snaga ispaštanja - *domišlja g. Popović* - predstavlja promenljivu veličinu, koju određuje količnik stupnja dokučive perverzije aktera i jačine licemernih reakcija posmatrača. Praćena pazarnim kikotom bahantkinja, leptiričina krila preplavljaju paučinsti sarkofag jutra, zapljuskuju sobičak potplaćenim delfijskim šapatom, slivaju se niz zamućeni pehar Steriosove *inventio..revolutio..polutio*. Natčovečanskim naporom, klirik skreće pogled prema gorućem grmu kibicfenstera i baca se glavačke u moralistički žamor uvodne scene.